

TARLÓZÁS.

1.

Toldalagi Jánosné, Toroczkai Judit végrendelete 1666-ból.

Közli *b. Bálintitt József.*

A tizenhetedik század szokásaira, gondolkozására és felfogására érdekes világot vet e végrendelet. A vallási türelmességnek sajátosságos megnyilvánulása, hogy az abafáji ref. templomot férje állítsa helyre, s ha nem tenné kényszerítse a fejedelem rá. A csiki és mikházai barátoknak szintén hagyományoz. Apafy Mihálynéről sem felejtkezik és ennek nővére Gillányiné leányának is hagyományoz egy ruhadarabot.

Az is érdekes, hogy első férje Huszár Péter a lelkére kötötte volt, hogy néhány szolgálatában lévő emberének adjon marhákat és egyéb javakat, de ezt soha sem teljesítette. Azonban halálos ágyán átok alatt meghagyja második férjének, hogy teljesítse első férje végakarátát.

A végrendeletet családi levéltáramban lévő eredetiről másoltam, az eredeti ortografiát hiven megtartva.

Mű úgy mint Székely Gáspár és Székely István, mind ketten Tordavármegyében Radnótfáján lakó nemes személyek, kik az ide aláb meghirt dologban fogot közbirák vagyunk. Adgyuk tudtára mindeneknek az kiknek illik ez mi jelen való levelünknek rendiben quod in Anno praesenti 1666 die 197bris. Mikoron volnánk Tordavármegyében Tekintetes Nemzetes Toldalagi János Uram Ő Kegyelme Abafáji Nemes Udvarházánál, Nemzetes Toldalagi Jánosné Toroczkai Judith Asszony Ő Kegyelme minket behivatván az maga házában; mivel meghismervén Ő Kegyelme magában hogy életének utolsó órája közel volna s Isten ő szent felsége el kívánná ez világból, nehéz és súlyos betegségben lévén, mindazon által mégh ép észszel s elmével vala ő Kegyelme, mű előttünk ő Kegyelme tön ilyen Testamentumot.

Az én lelkemet ajánlom az én teremő Istenemnek, testemet penigh az ő Annyának a földnek.

Az Tekintetes és Méltóságos Erdélyi Fejedelem Asszonyságának ő Nagyságának Tekintetes és Ngos Bornemisza Anna Asszonyunknak hagyom egy zöld csipkés bársony szoknyámat.

Uramnak ő kegyelmének Toldalagi János uramnak hagyom az Abafái Udvarházat Jóságostól, ilyen formán hogy ha ő kegyelme meghhal se feleségére se gyermekeire se Nemzetségére ne maradhasson, hanem az Huszár Mátyás uram gyermekire, ugy hagyom penig hogy Uram ő kegyelme az Abafái Templomot éppen helyben állítsa s építesse a mint az előt volt ha ő kegyelme nem akarna építeni, kötöm az Fejedelem és Fejedelem Asszony s az egész Erdélyi Kálvinista Uraknak lelkekre meghintézővén a menyivel építhetnék fel annyi Jóságot vegyenek ki az Uram ő Kegyelme kezéből a mennyivel felépíthetik az Abafái Templomot.

Az Anyai Jóságot penigh hagyom az Huszár Mátyás Uram gyermekinek a felet ne is veszekedgyék Uram ő Kegyelme, mert azokat illeti, ha mivel tartoznak adgyák Uramnak ő Kegyelmenek.

Az Eöcsémnek Szalánczi Jánosnak mivel sok javait Költtettem el, hagyom Királyfalvát s Gancsot a kettő közül a mellyiket szereti válaszsza magának a másikat hagyom Uramnak ő Kegyelmenek.

Az Csiki Jóságot is éppen Szalánczi János Eöcsémnek hagyom, ugy mind az által hogy minden esztendőnként ötven kalangya buzát, Árpával zabbal együt adgyon a csiki Kalostromhoz.

Ugyan az Eöcsémnek Szalánczi Jánosnak az edgyik bársony szoknyámat.

Ugyan az Eöcsémnek Szalánczi Jánosnak hagyom az öregbik köves függőmet három arany lánczommal edgyüt.

Az Gilániné Asszonyom leányának hagyom az bérlet palástomat. Földvári Pálné Eöcsém Asszonynak hagyom egy zöld Kamuka szoknyámat.

Ugyan az edgyik bársony szoknyámat hagyom az Miházi Kalostromhoz. Ugyan az Miházi Kalostromhoz hagyok egy öreg disznót s ötven köből buzát.

Toldalagi Gáborné néném Asszonynak hagyok Fülöpösön négy ház Jobbágyat s négy kancza Iovát.

Az Hoszszuaszói leveleket adgya megh uram ő Kegyelme Macskási uraméknak.

A Viszolyai leveleket adgya meg Uram ő Kegyelme Bánffi Dénes Uramnak ő kegyelmének kezébe.

A Pápai leveleket adgya uram ő kegyelme az Kovács Mihály Uram ő Kegyelme fiának Kovács István kezében.

Mivel a szegény üdvözült Huszár Péter uram Ielkemre kötötte vala, hogy az kik régi szolgálók voltak, mellette sok nyomoruságot ithon penigh mellettem sok nyughatatlanságot szenvedtek adgyak egy egy marhát de én mind eddig is senkinek is nem attam, azért átok alatt hagyom Uramnak ő kegyelmének; hogy ő kegyelme adgya megh s fizetéseket is a mivel adossá marattunk.

Nevezet szerint Székely István Uramnak, Aszalos Istvánnak, Német Bártosnak, a Szakácsnak, János mesternek.

Ujfaluban vagyon két Jobbágy az mellyet az szegény üdvözült Uram törvénnel nyert volt. Mivel most Sáfár János Uramnál vagyon a többivel zálogban, az többi közül szakaszszák ki, az mennyiben azok vadnak illendő zálogját tegyék le s adgyák Székely István uramnak. Mivel az szegény üdvözült uram pogány kézből való kiszabadulásában sokat fáradot egyszer s mind rabságot is edgyüt szenvedet.

Székely Andrásné, Székely Gáspár, Székely István uraméknak hagyok egy-egy borjutehenet. Ugyan Székely István uramnak, mivel az görgeányi házban pénze vagyon, ha Uram ő kegyelme Ieteszi jó, ha nem, az is legyen Székely István Uramé.

Ugyan Székely Gáspár és Székely István gyermekinek hagyok feje ruhát, abroszt, lepedőt, kendőt, nevezet szerint, az Székely István uram más feleségétől való Panucza nevü leányának egy keskeny derekalt s egy vánkost.

Kölcseiné Asszonyom ő kegyelme leányának az én keresztleányomnak hagyok egy veres bársony kis subámot.

Katonak az leányok egy borjus tehenet hagyok.

Az több apró leánykáknak hagyok egy-egy ünő finot.

Az mely aszszonyemberek mostani nyomoruságos betegségemben velem voltak s velem dajkákkottak, azoknak hagyok egy-egy borjus tehenet s egy-egy patyolatot.

A szolgálónak is fizessenek megh.

Mind ezeket, hagyom, vallom, kötöm Uramnak ő kegyelmének, Istennek tartó lelkének az kívül üdvözülni akar, hogy mindeneknek mindent az én hagyásom szerint igazán megh adgyon, az én töb jóvaim is ugy maradhasson testálásom szerént helyben.

Mely megh nevezet Néhai Tekintetes Nemzetes Toldalagi Jánosné Toroczkaí Judith Aszszonynak élő nyelvél való testamentumát Fassioját legatioját pro futura Cautela az mi igaz hűtünk szerént megh irtnk, Kezüink irásával és pecsétönkkel megis erősítettük.

Datum, Anno die, locoque ut supra Notatis.

Correcta per Eosdem.

Judices iidem qui Supra.

P. S. Lovász Jánosnak s Lovász Ferencznek az fiának hagyok Kolozsvármegyében Oroszfáján s kötök az magam nyilamban jutot ház helyeim közül akár mellyiket egy-egy ház helyet másfél száz forint summábau.

Gasparus Székely

Stephanus Székely

de Radnoffája nobilis.

da Radnoffája nobilis.

P. H.

2.

P. H.

A könyv forgalmához.

Közli Köblös Zoltán.

Szenttamási Biró Pál és Lőrincz Deák bizonyítják, hogy szenttamási Siket Péter Bölöni Mihály szenttamási plébánostól egy könyvet vásárolt s a szenttamási határon egy földet adott érte.

Csikszenttamás, 1575. május 27.

My Biro Pal zent thamasi es Loerinch deak zent thamasi mester chyk zekyek agyuk emlekezettre myndeneknek az kyknek illyk, hogy adot vala az zent thamasi Bolony Myhaly pap egy koniwet, mely koniweth hinak zent bernald koniwenek, kyt Siket Peter őö tölle kere. Melly konwérth az zent thamasi Siket Peter chyk zeky ada Bolony Myhal papnak az zent thamasi plebanosnak egy foldeth Chyk zekben az zent thamasi hatarban. Az koniwérth, melly fold vagy az Siket mezeyeben az Siket Peter hazzan feljel az Oltra jö veggely, kyt Gívrzó Mathe vet volt, ugy mynth három napy jaras, Zabad akarathya zerent ada Siket Peter az foldeth Myhaly papnak, mynden atyafyay es gyermeky felol felelwen Myhal pap es necky ada az konyweth annak vtanna. Az Bolony Myhaly pap, ky akor zent thamasi plebanus vala, my előttwnk vgyan azzon felwlj megh irth foldeth ada zabad akarathya zerent ayandekon Lazar Farkas vramnak zen [t] thamasinak chyk zek-kynek eörökbe es Lazar Farkas vram es my ellottwnk megh kozoni. Ezekrol kewanth Lazar Farkas vram my thollwnk leweleth, mellyet my irtwk zent thamason chyk zekben Mayosnak 27 napian es pecietwnkkel megj erősítettwk. Ezt my az my hytwnk zerent irtwk anno domini 1575 esztendőben.

(P. H.)

(P. H.)